

NICOLAE SUCIU

DIDACTICA NOVA

13.

ÎNTRADEVĂR, nu-i nici un secret: *Omul cu jumătate față de bou* a existat și va exista întotdeauna. Prin anii '57'65, când lumea senghesuia să ajungă la circ, nu era altă distracție mai mare, decât săl vezi pe omul cu jumătate față de bou, fie în minutele pe care le avea în program, fie când apărea la geamlăcul cara-vanei cu care îl deplasau circarii dintr-o localitate într-alta. Așadar, lumea era dornică pe atunci, să intre cu orice preț la circ, nu atât să vadă pe piticul scamator, pe scuiătorul de flăcări, pe cel cu șerpia încolăciți pe corp sau pe motociclistul care se hazarda să urce ca un nebun, pe *zidul morții* și nici că nar fi avut ce face acasă, cu toate că încă nu știa pe atunci, cei televizorul. Lumea sempingea să vadă, de fapt, ce nu mai văzuse niciodată. Săl vadă pe mult așteptatul om cu jumătate față de bou.

Și circul venea în orașel, de regulă, pe la mijlocul lui august în așa fel, ca de sărbătoarea națională de atunci, să aibă lumea distracție la discreție. Spectacolele zilnice erau bine popularizate fie prin dobașul orașelului care mergea spunânduși poezioara pe fiecare stradă, și anunța, cu vocea lui intrată până și în sângele proaspăt al copiilor, fie prin megafonul unei caravane care, la fel, se plimba pe străzi, scotea și ea lumea afară din case, ca la urs, și o invita pe banii ei la circ. Mergeau la circ și cei care până atunci, nici nar fi vrut să audă de el. Mergeau de fapt la circ toți cei cărora nu le venea să creadă că poate exista așa ceva: să vadă pe omul cu altfel de față decât oamenii

normali. Cine nu mergea la circ? De fapt cine mai stătea acasă? Ba după ce ieșeau de la circ, li se turna în cap tot felul de gogorițe, cum că, în realitate, ei, foștii spectatori și acum oameni ca toți oamenii, nu văzuseră nici un om cu astfel de malformație și că tot ce văzuseră ei era rodul unei simple iluzii. Câți nu-și duceau cu ei, în plasă, o cărămidă, două, ca să și le așeze pe moalele capului, sub pălărie, sau sub șapca tip *Stalin*, la modă atunci, ca prin apăsare firească, să nu cadă captivi iluziei și deci să vadă adevărul adevărat și golgoluf. Noroc bun! După ce că stăteau ca fraierii cu cărămizile alea pe cap, cel puțin o oră, plus încă o jumătate, la coadă la bilete, nici măcar nu reușeau să vadă ca lumea pe omul cu jumătate față de bou.

Întradevăr, întotdeauna când venea circul, localnicii nu mai aveau deloc astâmpăr. An de an se găseau atât în oraș, cât și în satele vecine, aflate și la circa 15 km distanță, destui curioși, atât maturi cât și mai ales copii, să vadă cum arată un ommunone. Pe omul care, în același timp, posedea, pe lângă o jumătate de față de bou, o altă jumătate de față, cea de om normal. Iar jumătatea feței de bou era dotată cu un ochi enorm, cu gene albe și lungi, cu o ureche mare de bou, cu o jumătate de limbă mai lungă și poroasă și mai ales cu un corn ieșit bine din cap pe jumătatea frunții de bou. E adevărat. Atunci, în anii aceia, lumea era mult mai curioasă, dar cu certitudine, și mai naivă, decât azi. Multora nu le venea să creadă că, lângă biserica încă neterminată, aflată în roșu, fără acoperiș, cam incomodă în locul acela, se puteau întâmpla asemenea lucruri ieșite din comun; adică nu numai să campeze circul acolo, lângă zidurile sacre sau să folosească biserica drept closet, dar să mai și arate lumii 'jde de lucruri diavolești. Câți nu vedeau purul adevăr în această privință, dar tăceau și îndrugau: „Lungăi limba bouului, da' nu știe grăi.”

Începea spectacolul de circ și, după ce se derulau toate numerele, unele arhicunoscute, la sfârșit, câteva minute, apărea bomba: era adusă din culise minunea: omul cu jumătate față de bou. Atunci spectatorii amușteau definitiv. Ai fi putut să-i injectezi sau să-i înțepi în fese cu te miri ce sculă, de la un ac cu gămălie, la o pioneză sau de la o sulă, la un piron, că ei nu reacționau, decât numai și numai la ceea ce vedeau pe scenă. Nu le venea să creadă că omul cu jumătate

față de bou știe să și vorbească. Și atunci pe toți spectatorii îi treceau fiorii. Vorbirea omului cu jumătate față de bou era mult mai interesantă decât vorbirea unui om normal, pentru că, printre altele, vocea lui fie suna a muget sugrumat, consoanele fiind articulate aiurea, atât de dinții jumătate de bou, cât și de buzele și limba jumătate de bou fiecare, fie a cavitare bucală dotată numai cu o jumătate de limbă de om.

Omul cu jumătate față de bou avea, cei drept, mare trecere la lume. Devenise chiar o personalitate. Cât stătea circul în orașel, numai de el se vorbea peste tot. Atât în prăvălii, cât și în alte locuri publice unde era mare afluență de public: spital, instituții socialiste de pe raza orașului, sediul C.A.P și G.A.S, Biroul de partid, Sfatul Popular, diverse magazine, C.E.C, Poștă etc. Despre același subiect discutau oamenii atât la ieșirea din biserică, cât și la înmormântări. Atât la nunți, cât și la botezuri. Atât înainte de marea sărbătoare antifascistă, antiburghezo moșierească și anti-imperialistă, „23 August”, cât și după mult așteptata sărbătoare națională.

Copiii, transfigurați de-a binelea, după ce ieșeau de la circ, se jucau de-a omul cu jumătate față de bou sau măcar vorbeau între ei de omul cu jumătate față de bou, ca de un adevărat salvator al patriei. Ca de un Patric Lumumba, la modă atunci. Rosteau consoanele sau vocalele, ca și cum cineva le-ar fi smuls și lor limba în vreo eră mai puțin glaciară, a ilegalității proletare sau le-ar fi tăiat-o de-a binelea tot cam pe atunci.

Cei care copilăriseră în acel deceniu și fuseseră la circ sunt invitați să-și aducă aminte și azi, cât de importantă era întâlnirea lumii cu omul cu jumătate față de bou. Aceasta cu toate că cerul liniștii societății de atunci fusese zdruncinat de evenimente mult mai importante, cum fusese moartea năprasnică a lui J.F. Kennedy, a lui Gheorghe Gheorghiu-Dej sau Primăvara de la Praga... Mulți dintre cei care mergeau regulat duminica la biserică, de dragul omului cu față de bou, erau în stare să și întârzie de la liturghie sau chiar să renunțe la ea. Nici nu mai vorbesc de cei care erau gata să-și amâne excursii, expediții, chefuri, distracții de tot felul sau nu să nu se mai grăbească la treieratul de la Ceape sau de la Gease, care era în toi, numai să ajungă și ei pe fază la circ și să fie acolo haptac, când omul cu jumătate față de bou va fi nevoit să se

deplaseze, să iasă din caravană și să intre în pavilionul propriu-zis al circului, înainte sau după spectacol.

Și mai apoi, cel mai izbitor lucru era modul cum știau cei mai mulți spectatori să ia în discuție avantajele pe care le avea omul cu jumătate față de bou. Ba chiar unii regretau că nu se născuseră așa și ei, cu mutra aceea de om cu jumătate față de bou. Câte avantaje n-ar fi avut! Negândindu-se fraierii că, cu cât s-ar fi născut mai mulți astfel de oameni-minune într-o societate bazată pe drepturi egale între cetățeni, cu atât lumea n-ar mai fi fost așa curioasă, iar circul ar fi dat desigur faliment. Dar cei mai mulți visau deja să-l audă pe omul cu jumătate față de bou vorbind măcar la radio. Era logic că circul chiar și atunci ar fi putut da faliment. Cert era că lumea nu mai putea sta așa, ținută trează numai de circ. Auzeai vrând-nevrând întrebări de genul:

– De ce la televizorul de la Căminul Cultural puteai vedea numai și numai fotbal cu carul, nu și alte sporturi? De ce puteai vedea numai transformările socialiste, nu și alte transformări, mai puțin socialiste? De ce, eventual, puteai vedea la televizor iluzionism pe viu, dar nu puteai vedea un nemaipomenit spectacol cu omul cu jumătate față de bou?

Se zicea, își mai amintea Dinu și acest lucru, că omul cu jumătate față de bou ar fi apărut în sfârșit, și la televizor, dar că nu l-ar fi văzut nimeni. Se mai zicea că la televizor, acea arătare n-ar fi chiar așa de distractivă ca în realitate...

(fragment din trilogia **Didactica Nova**, apărută la **Editura LIMES**)

